Åpent informasjonsmøte Barnehage og skolestruktur

24.06.26 Kommunestyresalen

Anne Olen Aasen, kommunedirektør

Hvorfor barnehage- og skolestrukturutredning?

- Bare for å «spare penger»?
- Handler mest om å få til god ressursutnyttelse og beste mulig barnehager- og skoler for pengene.
- Bedre kapasitetsutnyttelse i formålsbyggene våre,
  - fordi investeringer koster,
  - fordi FDV (forvaltning, drift og vedlikehold) koster
  - færre elever (ledig kapasitet) i Feiring og Langset, og «mer enn sprengt» kapasitet Råholt og Dal,
  - og skulle gjerne fylt nye Vilberg skole med flere elever – går for ½ maskin.
- Når det er sagt – så har vi for høye kostnader. Vi er 22/26 mest effektive kommune i Norge, men dyrtid (prisvekst, høyere renter, drivstoff/energi) har til tross for innsparinger siste år – gitt økte utfordringer på kommunens økonomi.

Litt om bakteppe…

Kommunelovens krav til økonomistyring

Kapittel 14. Økonomiforvaltning

§ 14-1. *Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen*

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

§ 14-2. *Kommunestyrets og fylkestingets plikter*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta

a. økonomiplanen og årsbudsjettet
b. årsregnskapene og årsberetningene
c. finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
d. regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
e. regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

Regnskap 2024 – Noen overordnede tall

NB! Tallene i tabellen under vises med motsatt fortegn

Tall i 1000	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Avvik	Regnskap 2023
Sum driftsinntekter	-2 656 527	-2 520 479	-2 618 708	37 819	-2 480 927
Sum driftsutgifter	2 688 012	2 471 724	2 648 359	-39 653	2 487 797
Brutto driftsresultat	**31 485**	**-48 756**	**29 650**	**-1 835**	**6 870**
Netto finansutgifter	183 154	197 951	183 951	796	123 713
Motpost avskrivninger	-132 125	-128 009	-136 509	-4 384	-125 345
Netto driftsresultat	**82 514**	**21 185**	**77 092**	**-5 423**	**5 238**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	0	3 920	3 962	3 962	3 683
Netto avsetning bundne driftsfond	14 186	-4 578	5 409	-8 776	-821
Netto bruk disposisjonsfond	-96 700	-20 528	-86 464	10 236	-8 101
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-82 514	-21 185	-77 092	5 423	-5 238
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Netto driftsresultat

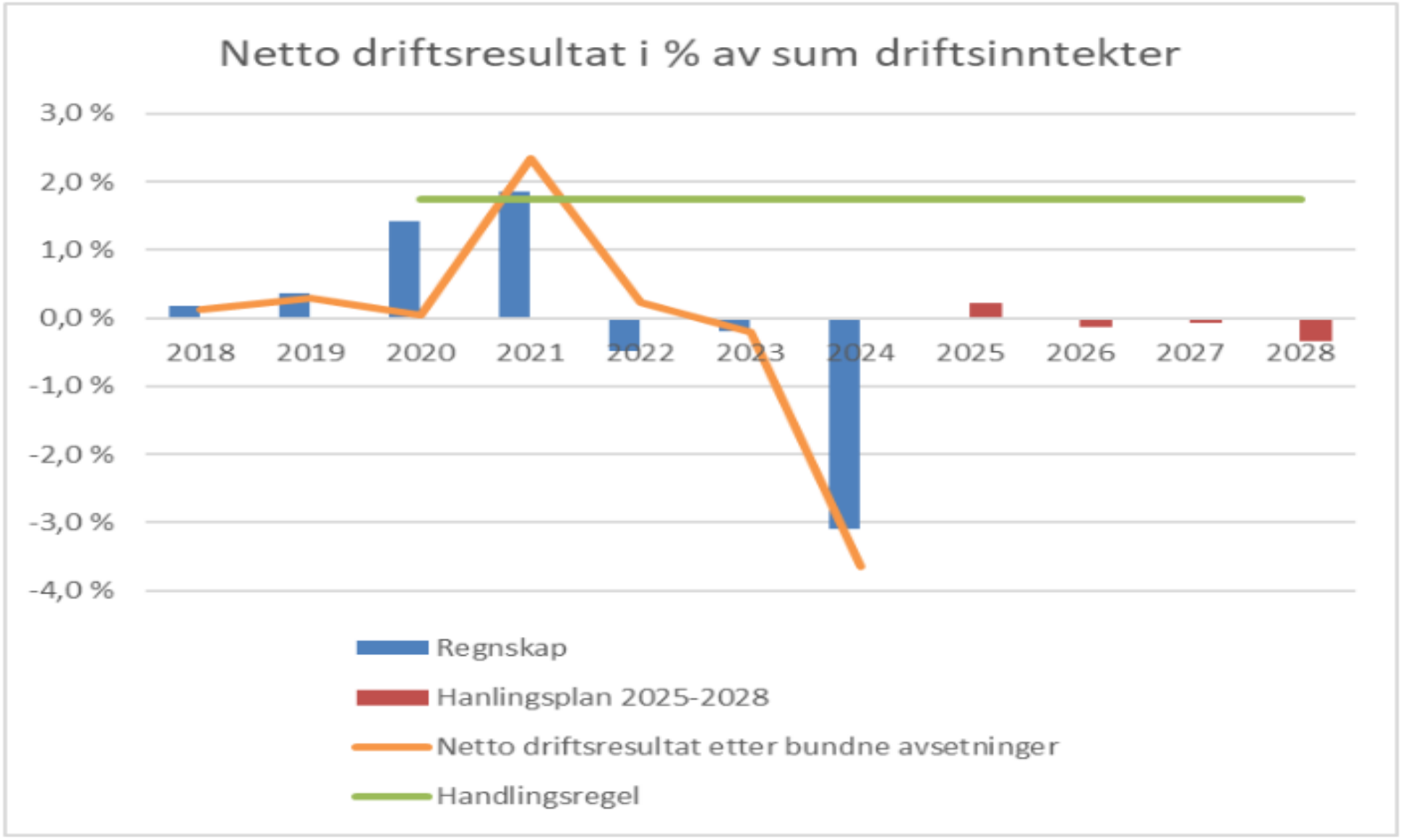

Finansielle måltall

jf kommunelovens § 14-2 c)

Eidsvoll kommune skal ha måltall som over tid er økonomisk bærekraftige:

- Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter: 1,75 %
- Målet for disposisjonsfond: 15 % av sum driftsinntekter
- Netto lånegjeld: Under 100 % av sum driftsinntekter

Rammesak 2026-2029
- inndekningsbehov og fordelingsnøkkel

Kommunestyret den 24. juni 2025, sak 25/67

«Rammesak 2026 – 2029»

- *Kommunedirektøren bes fremme et forslag til Budsjett/Handlings- og økonomiplan 2026 – 2029 med et netto driftsresultat på minimum 1,75 % av sum driftsinntekter gjeldende for alle år i perioden.*
- ***Bestillingen til kommunedirektør er dermed at det skal legges frem forslag til Budsjett/Handlings- og økonomiplan 2026-29 med redusert drift i størrelsesorden 100 – 150 mill.***

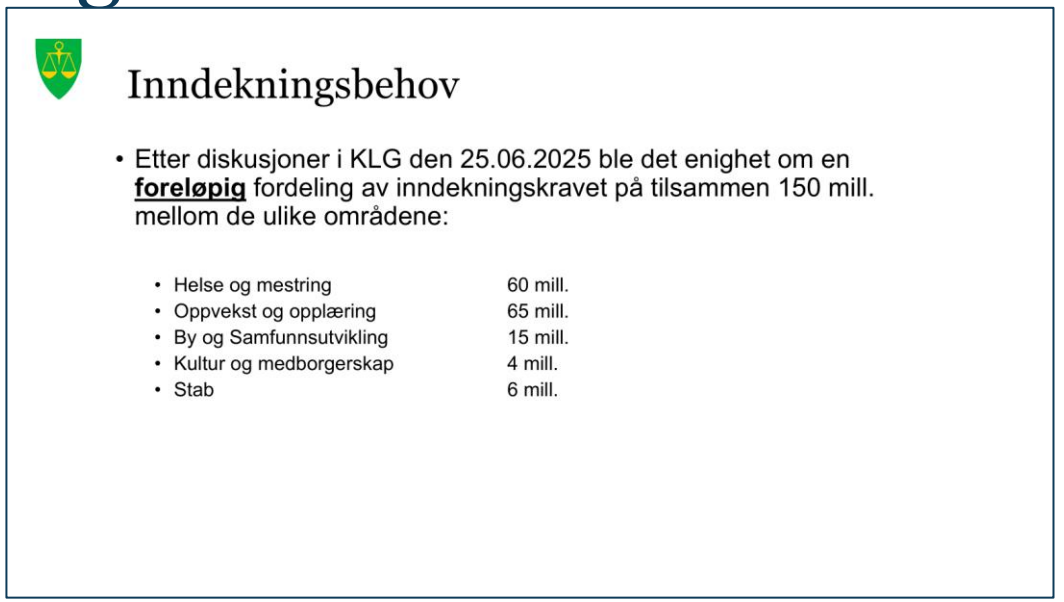

Dette er en arbeidsprosessuell tilnærming for å identifisere innsparingstiltak. *(Økonomisjef Bjerkås presentasjon for adm.ledergruppe og HTV/HVO)*
Kjent i kommunal- og stabsområdene
Kjent gjennom sak til politisk behandling i september»
Omstrukturering av bemannede omsorgsboliger».

Fakta til grunn for strategi og utvikling

FORUTSETNINGENE MAN BYGGER PÅ

Hvordan man analyserer og forstår kommune-organisasjonens rolle, oppgaver, utfordringer, styrker – i dag og de kommende år

Hvordan man forstår Eidsvollsamfunnets styrker, svakheter, posisjon, utfordringsbilde – i dag og de kommende år

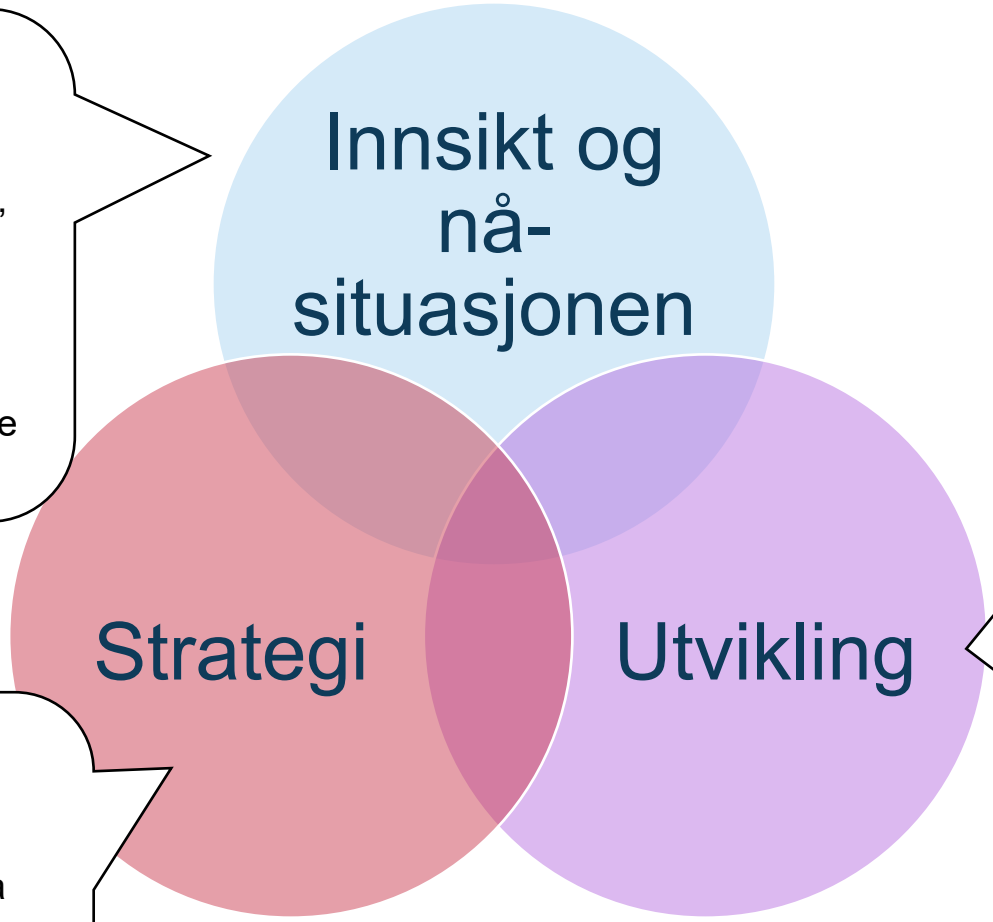

MÅL, PRIORITERINGER, AMBISJONER

Hva slags mål dere må sette høyest, hva slags tema/saker er det som må prioriteres og hva slags tidsrom har dere for å nå dette?

FAKTISKE ENDRINGSTILTAK

Hva slags konkrete innovasjoner, endringer, satsinger og grep er det dere prioriterer for å nå disse målene og hvordan sikrer dere at disse blir realisert, ikke blir igangsatt? Og aller viktigst – hvordan sikrer dere at gevinstene som var hensikten med endringen tas ut i praksis?

Kommunens oppdrag

Myndighetsutøver

Tjenesteprodusent

Steds- og samfunnsutvikler

Forvalter av demokratiet

Teoretisk innsparingspotensial

Tjeneste	Indikator	Eidsvoll	Nannestad	Ullensaker	Askøy	Nes (Ak.)	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for valgte kommuner	Innbyggere i målgruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	14 984	14 929	13 963	15 000	13 986	Nes (Ak.)	13 986	14469,5	26 716	14,5	3,6
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	20 981	17 356	19 756	18 289	19 389	Askøy	18 289	18697,5	26 716	56,3	10,0
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	2 344	2 735	1 721	2 063	1 797	Færder	1 190	2 079	26 716	7,4	11,9
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	9 361	9 128	8 700	9 348	9 015	Alta	8 664	9047,8	26 716	8,7	3,5
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	3 863	4 484	3 707	4 486	3 621	Færder	3 074	4074,5	26 716	-5,3	-5,2
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	3 013	1 914	2 825	3 587	2 049	Kristiansund	1 923	2593,8	26 716	10,7	13,3
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	2 032	1 388	3 031	1 406	2 584	Askøy	1 406	2102,2	26 716	-1,9	-3,5
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	607	398	512	553	560	Elverum	374	505,8	26 716	2,7	16,7
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)	4 379	3 925	4 060	4 119	4 889	Horten	3 396	4248,2	26 716	3,3	2,9
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	922	839	801	967	815	Stange	486	855,5	26 716	1,8	7,2
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	247	225	250	29	-18	Narvik	-233	121,5	26 716	3,4	50,8
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	1 613	982	967	538	946	Horten	358	858,2	26 716	20,2	46,8
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	-23	181	-123	-23	236	Rana	-426	67,8	26 716	-2,4	0,0
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	419	499	434	607	714	Ås	410	563,5	26 716	-3,9	-34,5

***) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov*
**

Fra Budsjettkonferansen 24.10.23 Statsforvalter v. Fakra Butt
Teoretisk innsparingspotensiale størst i Pleie og omsorg.

Årlige analyse til grunn for strategi og utvikling

Finansiert av rammeoverføring fra staten til omstilling og endring – oppunder 2 mill pr år.
* 2025: Bistand fra HRP til utredning av kommunens eiendomsforvaltning, Organisering av Eiendom og Kommunalteknikk (2025), By og samfunnsutvikling

Brutto utgifter per område i % av kommunens totale brutto utgifter

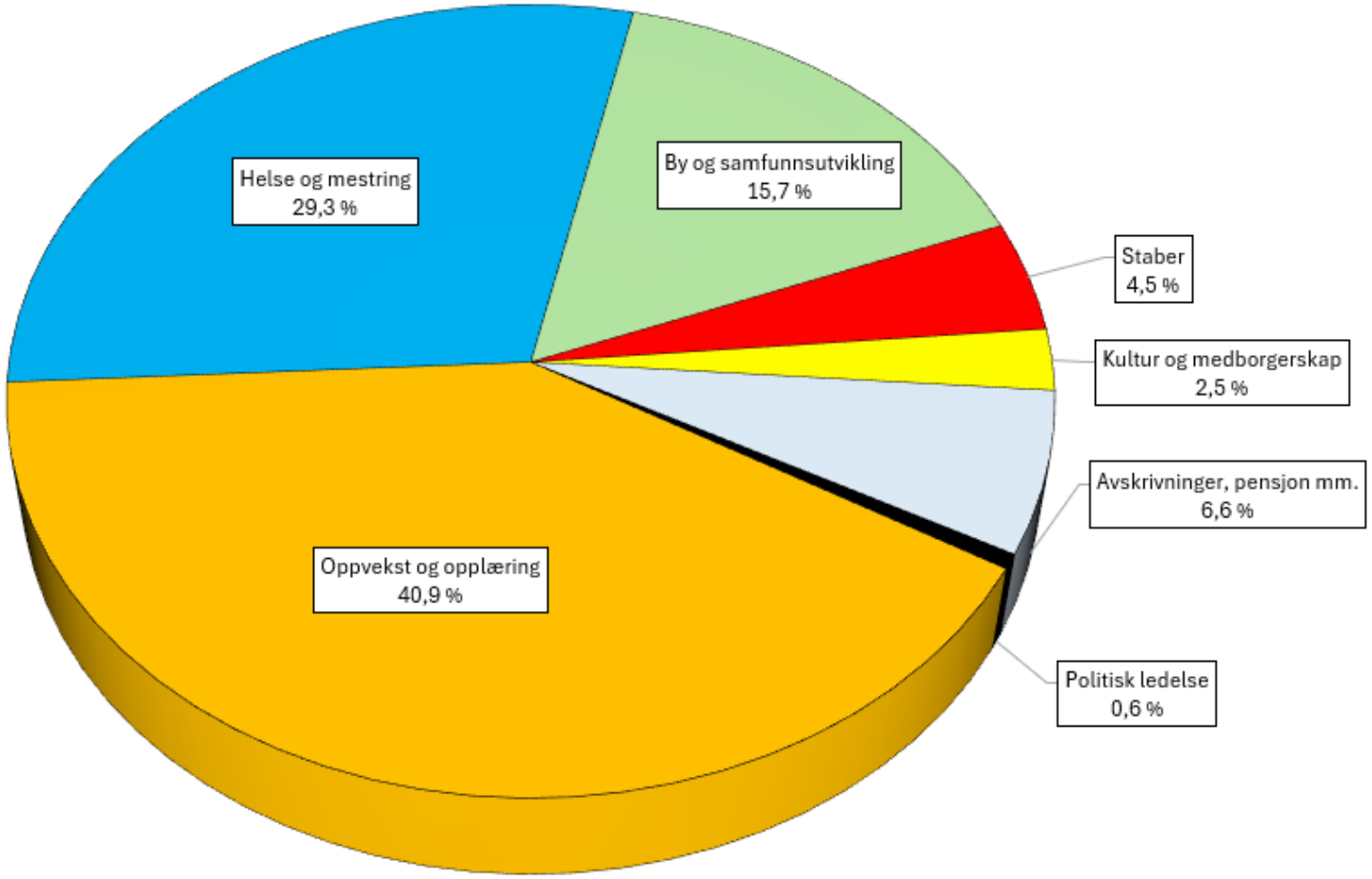

Demografi og kommunens kostnader

- Kostnader direkte knyttet til hvor mange innbyggere det er i de ulike aldersgruppene.
- I figuren kan vi se antall innbyggere i aldersgruppene som danner grunnlaget for kostnadsberegningene til Teknisk beregningsutvalg (TBU). **Kostnader per innbygger i hver av disse aldersgruppene**.
- De største kostnadspostene til en kommune er **eldreomsorg (økende), skole og barnehage (stabile).** Antall innbyggere i disse målgruppene vil derfor være avgjørende for utviklingen i kommunens kostnader.

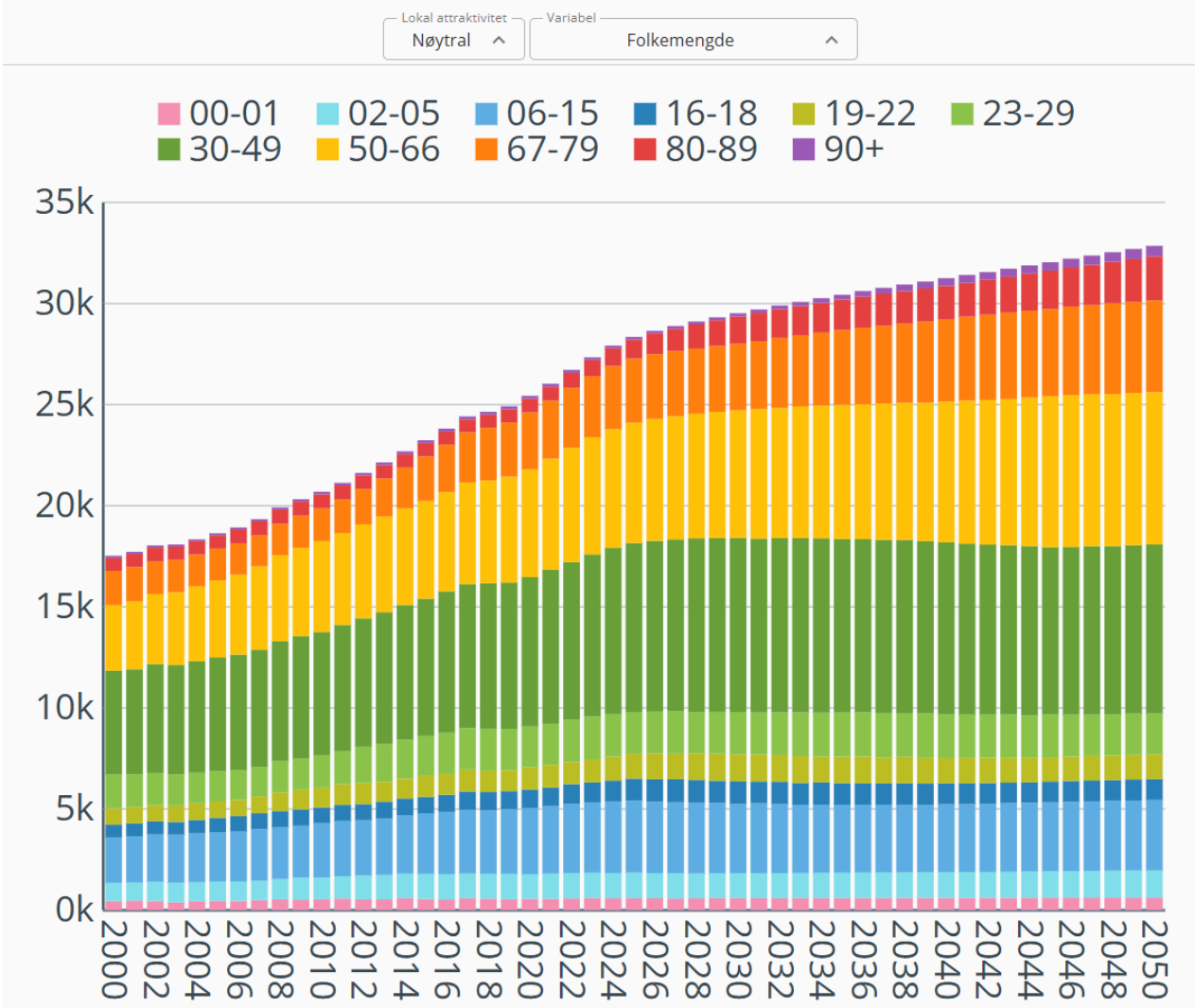

Driftsutgifter per tjenesteområde

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2025	Rev. bud. i fjor 2025	Økonomiplan 2026	2027	2028	2029
Politisk ledelse	16 148	16 148	15 282	16 402	15 004	16 222
Staber	115 677	114 454	116 870	114 070	114 084	112 628
Helse og mestring	706 931	709 980	693 645	653 757	648 140	639 117
Oppvekst og opplæring	916 666	953 154	1 054 748	996 854	960 558	941 510
Kultur og medborgerskap	49 524	49 407	49 327	48 096	47 983	47 094
By og samfunnsutvikling	196 633	196 835	125 439	105 785	103 035	84 108
Felles inntekter og utgifter	-81 329	-41 028	-48 647	-21 526	-5 073	5 382
Finans	0	2 300	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	**1 920 249**	**2 001 250**	**2 006 662**	**1 913 437**	**1 883 730**	**1 846 060**

Budsjettprosess – administrativ tilnærming

Valgt fordeling av innsparing ihht størrelse på kommunal-stabsområde (les en videreføring av dagens fordelingsnøkkel).

Hvert område analysere hvor innenfor de ulike tjenestene det er potensiale. Det er da naturlig å lage en analyse basert på de tre store kostnadsdriverne i kommunen:

1. Effektivitet og produktivitet

Riktige tjenester med lave kostnader. Krever en grundig analyse.

2. Struktur

Eksempelvis skoler, barnehager, institusjoner, boliger, pumpestasjoner osv. Organisering, ledelse,

Tidkrevende prosesser. En må starte et sted.

3. Nivå/terskel for tildeling av tjenester

Hvor enkel er tilgangen til de ulike tjenestene som PPT, skoleskyss, kulturskole, hjemmetjeneste, sykehjem, snøbrøyting, egenbetaling osv. En må da inn på de delene av virksomhetene hvor beslutninger tas – for mange er dette i praksis der hvor det fattes vedtak.

Blant de viktigste grepene som foreslås er:

- Reduksjon i antall sykehjemsplasser og etablering av midlertidig lokalt avlastningstilbud for barn og unge ved Vilberg sykehjem.
- Utredning av ny barnehage- og skolestruktur i kommunen, hvor antallet barnehager og miksen mellom private og kommunale barnehager vurderes og hvor både antall skoler og skolekretser vurderes. En vurdering av potensiale ved mer hensiktsmessig bruk av disse formålbyggene vil være en del av utredningen.
- Nedbemanning innen helsestasjon, miljøarbeidere i skole og utekontakter.
- Redusert åpningstid og feriestenging i barnehage og skolefritidsordning (SFO).
- Innføring av felles transportordning for pasienter og brukere.
- Økte egenandeler på enkelte tjenester.
- Økt bruk av digitale løsninger og robotisering.
- Redusert vedlikehold på kommunale veier, bygg og anlegg.
- Endringer i turnusordninger for ansatte.

I tillegg til en rekke øvrige detaljer som fremgår av budsjettdokumentet innen de respektive områdene.

Innsparingstiltak 2026 Helse og mestring

Innsparingstiltak				
Aktivitørstilling videreføres ikke	-800	-800	-800	-800
Ambulant nattjeneste - felles for Helse og mestring	0	-1 500	-1 500	-1 500
BOA/bolig - samarbeid på tvers	-300	-300	-300	-300
BOA/tjenestene - effektivisering av samarbeid	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
BPA, omsorgsstønad og støttekontakter - endring i praksis for tjenestetildeling	0	-5 000	-5 000	-5 000
Digital hjemmesykepleie	0	-1 000	-2 000	-2 000
Digitalt tilsyn på Vilberg helsetun og Vilberg bosenter	0	-2 800	-2 800	-2 800
Dørlås og trygghetsalarm - økt betaling montering	-100	-100	-100	-100
Fordeling av budsjettkutt i økonomiplanen for årene 2027, 2028 og 2029	0	-14 243	-14 159	-23 432
Hjelpemidler - endret praksis ved utleie	-100	-100	-100	-100
Inn på tunet - avvikling	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Myldreklubben drives av avdelingene	-100	-100	-100	-100
Nedskalering av kapasitet i hjemmetjenesten	-1 200	-2 400	-2 400	-2 400
Omsorgsstønad - reduksjon av sats	-950	-950	-950	-950
Omstrukturering omsorgsboliger - justert forslag	-7 750	-14 000	-14 000	-14 000
Praktisk bistand skilles ut i hjemmesykepleie-vedtak	-100	-100	-100	-100
Rusbehandler - avvikle stilling	-850	-850	-850	-850
Samarbeid mellom hjemmesykepleien og ambulerende miljøarbeid om helgevakt innen rus og psykisk helse.	-400	-400	-400	-400
Sundet bo- og aktivitetssenter (SuBA) utsette oppstart dagsenter	-2 400	-2 400	0	0
Tilrettelagte tjenester - innføre obligatorisk langvaktsturnus ved de største avdelingene for alle ansatte	-1 600	-2 400	-2 400	-2 400
Tilrettelagte tjenester - samlokalisering av tilbud	0	0	-3 500	-3 500
Transport BOA - egenandel	-400	-400	-400	-400
Transportordning felles i Helse og mestring	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Vaskeritjenester - betaling for hjemmeboende og korttidspasienter	-500	-500	-700	-700
Vilberg helsetun - avvikle VacuSan-systemet (vakumerte avfallsposer)	-300	-300	-300	-300
Sum Innsparingstiltak	***-22 150***	***-54 943***	***-57 159***	***-66 432***

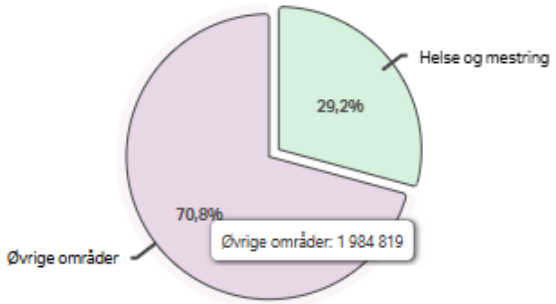

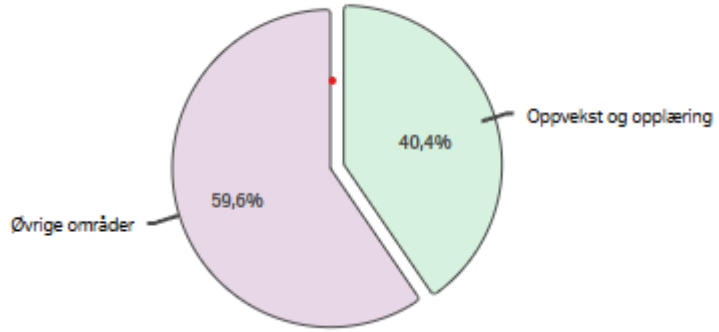

Innsparingstiltak Oppvekst og opplæring 2026

Innsparingstiltak				
Avvikle leirskoletilbud for barneskolen	0	-1 000	-1 000	-1 000
Digitale enheter 1:1 erstattes av klassesett for 1.-4. trinn	-600	-600	-600	-600
Fordeling av budsjettkutt i økonomiplanen for årene 2027, 2028 og 2029	0	-16 452	-16 356	-27 068
Miljøarbeidere - redusere 2 stillinger	-800	-1 600	-1 600	-1 600
Nedbemanning helsestasjon/skolehelsetjenesten	-600	-1 200	-1 200	-1 200
Nedbemanning rådgiver administrasjon	-300	-300	-300	-300
Ny skole- og barnehagestruktur	1 000	-20 000	-40 000	-40 000
SFO og barnehage - redusere åpningstid/stenge i ferie	-600	-1 000	-1 000	-1 000
Utekontakt - avvikling av tjenesten	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Innsparingstiltak	***-2 650***	***-43 652***	***-63 556***	***-74 268***

Innsparingstiltak i perioden

Eidsvoll / Budsjettinnspill / Rammeoversikt

Inkluder dokumentversjon: Av

	2026	2027	2028	2029
▶ Opprinnelig budsjett	1 916 517	1 846 338	1 823 500	1 823 500
▶ Konsekvensjusteringer	131 580	190 064	205 072	191 069
▼ Nye tiltak og realendringer	-37 141	-118 671	-140 548	-164 215
▶ Driftskonsekvens	-2 916	-2 216	-2 216	-1 416
▶ Innsparingstiltak	-38 125	-121 585	-143 662	-168 329
▶ Nye tiltak	3 900	5 130	5 330	5 530
▶ Interne rammeendringer	-4 294	-4 294	-4 294	-4 294
Rest til fordeling (+) / Rest udekket (-)	0	0	0	0
Ramme 2026-2029	**2 006 662**	**1 913 437**	**1 883 730**	**1 846 060**
Sum ønskede tiltak	22 975	26 695	23 695	23 695
Sum parkerte tiltak	400	6 650	12 900	12 900

Tar tid å effektuere tiltakene. Halvårseffekt 2026, helår fra 2027.

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB) for å møte framtidas utfordringer

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

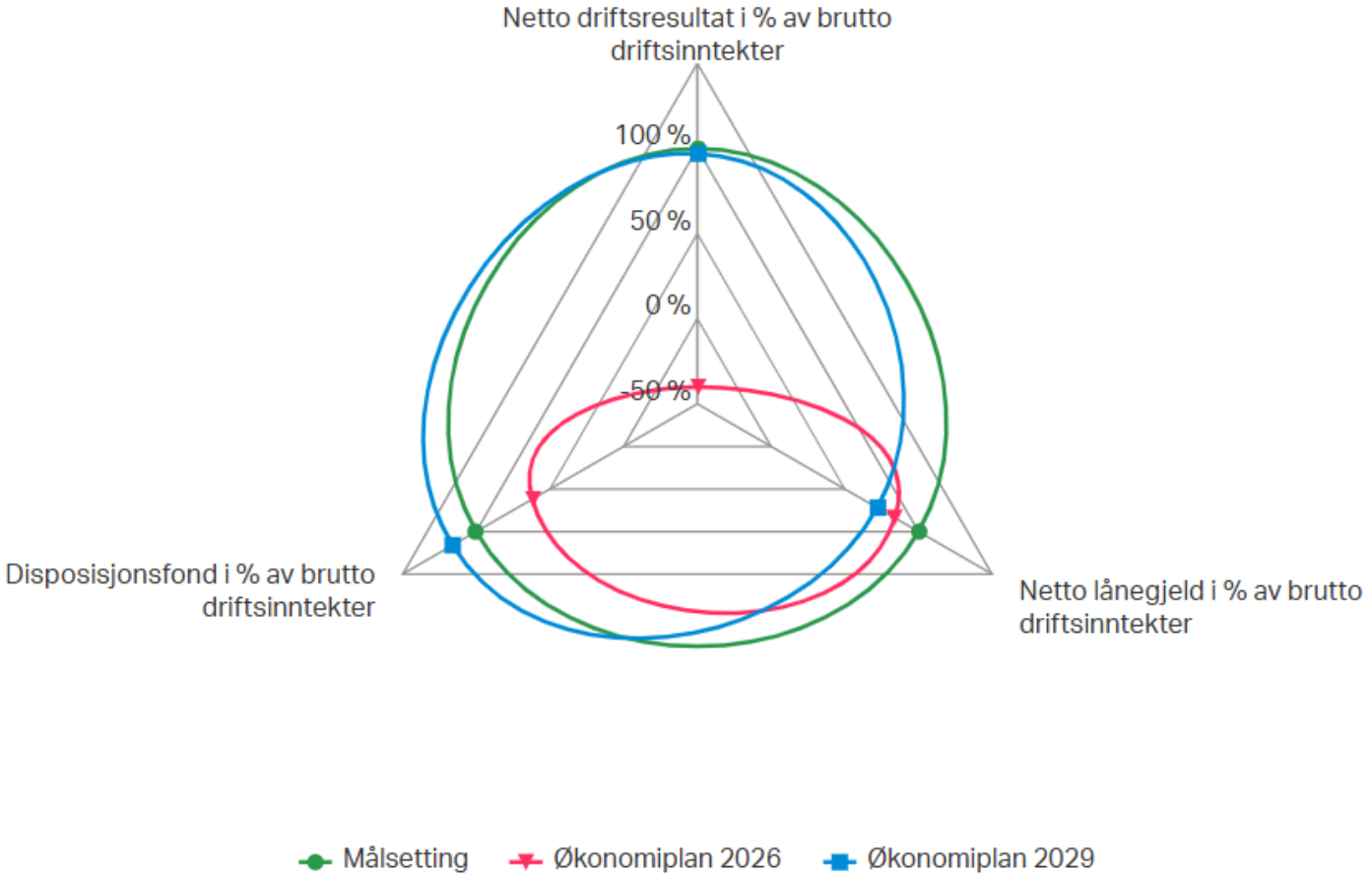

Nå er vi her....

2024: Helse og mestring/Agenda Kaupang (AK)

Eidsvolltrappa

2025: Gjennomgang av Sosialtjenesten, AK/Sofak

Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan (LDIP), AK (2026)

2026: Barnehage og skolestrukturutredning, Oslo Economics/ Telemarksforskning

Finansiert av rammeoverføring fra staten til omstilling og endring – oppunder 2 mill pr år.
* 2025: Bistand fra HRP til utredning av kommunens eiendomsforvaltning, Organisering av Eiendom og Kommunalteknikk (2025), By og samfunnsutvikling

Hvorfor barnehage- og skolestrukturutredning?

- Finnes det bedre løsninger?
- Kan vi utnytte ressursene til barnehager- og skoler bedre?
- Bruker vi formålsbyggene våre riktig?
  - fordi investeringer koster,
  - fordi FDV (forvaltning, drift og vedlikehold) koster
  - færre elever (ledig kapasitet) i Feiring og Langset, og «mer enn sprengt» kapasitet Råholt og Dal,
  - og skulle gjerne fylt nye Vilberg skole med flere elever – går for ½ maskin.
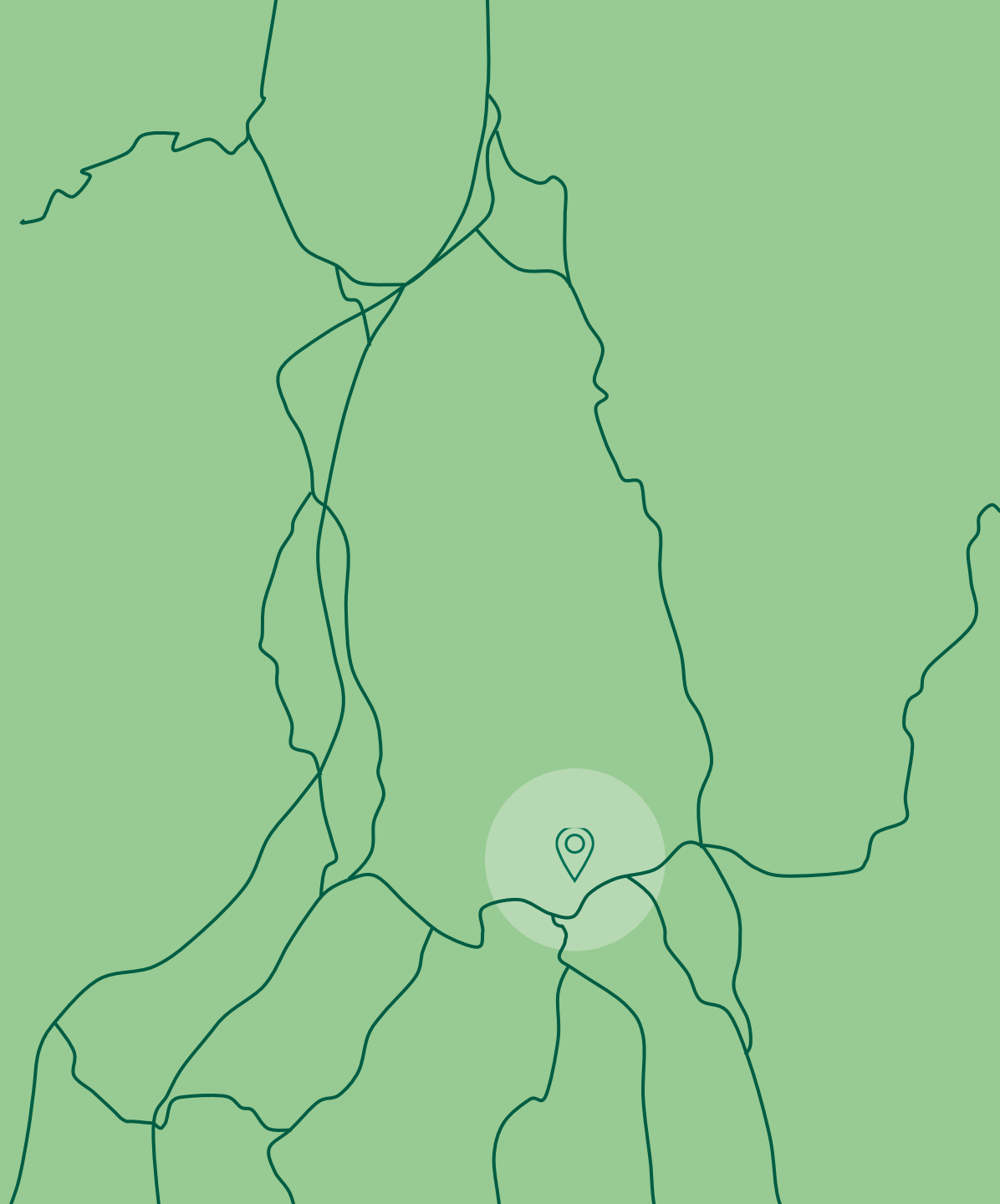
EIDSVOLL
KOMMUNE